

ikke vanlig tekst. Denne variasjonen i tekstflyten er vellykket. Tabellene kan brukes til å få en rask tilgang til emnet, og mange tabeller gir stikkord, for eksempel en liste for behandling av systemisk lupus erythematosus. Noen ganger er kapitlene noe uoversiktlige når tekst, bilder, illustrasjoner, tabeller og enkelte bokser med oppsummeringer går om hverandre.

En ulempe er A4-formatet som gjør boken lite egnet som oppslagsbok. Den klarer seg imidlertid med 120 sider med tekst, og faget revmatologi fremstår derved ikke som uoverkommelig. Leseren kan få tilgang til et problemområde innen faget ved å lese få sider.

Jeg har stilt meg spørsmålet om målgruppen for boken. Den vil være best egnet for leger, innholdet er ellers for detaljert for de aller fleste – om ikke alle andre faggrupper – som ønsker å skaffe seg en oversikt. Spesialister i revmatologi kan finne noen av bildene nyttige men søker heller oppdateringer i artikler eller mer omfattende lærebøker. Medisinstudenten som leser revmatologi vil ha nytte av fremstillingen for eksempel til repetisjon, men kan ønske en mer systematisk tilnærming enn å bli direkte henvist til 22 tilsynelatende likestilte kapitler. Kanskje boken blir mest verdsatt i Storbritannia hvor leseren vil kjenne til noen av forfatterne?

Till Uhlig

Revmatologisk avdeling
Diakonhjemmet sykehus
Oslo

Enkelt og engelsk om øyne

P.T. Khaw, P. Shaw, A.R. Elkington, red.

ABC of eyes

4. utg. 85 s, ill. London: BMJ Books, 2004.
Pris GBP 25
ISBN 0-7279-1659-9

Dette er fjerde utgave av boken, fortsatt i A4-format med myke permer. CD-ROM følger med. Det er praktisk hvis man ønsker å ha en utgave av teksten hjemme og en på kontoret. I tillegg går det an å laste ned tekst til

håndholdte «PDF-devices».

Kapitlet om refraksjonslidelser er utvidet med 50 %, fra fire til seks sider. Det er trolig i dette feltet de største endringene har skjedd siden forrige utgave. I tillegg er det kommet to nye kapitler; ett om aldersrelatert maculadegenerasjon, og ett om global betydning av øyesykdommer. Teksten er også lett omarbeidet utseende messig ved at

tekstblokkene er flyttet fra høyre til venstre på siden.

Boken er symptombasert og egner seg for allmennleger og medisinstudenter. Det er lite trolig at den noen gang vil erstatte *Nordisk lærebok i øyesykdommer* for studentene. Til det er den for mye orientert mot engelske forhold. Som et supplement kan den fungere bra. Det er likevel noe problematisk at det flere steder introduseres relativt vanskelige begreper som ikke forklares før lenger ut i teksten. Eksempelvis nevnes «amblyopia» allerede på side 1 i kapitlet om anamnese og undersøkelse uten at det der gis annen forklaring enn «lazy eye». Dette siste uttrykket brukes heller ikke på norsk.

Beskrivelsen av de forskjellige undersøkelsesteknikker er kortfattet, og jeg tror spesielt delen som beskriver synsfeltsundersøkelse ville hatt godt av en forklarende figur, selv om denne kommer lenger bak, i kapitlet om akutt synstap.

Studenter vil trolig foretrekke å forholde seg til norsk terminologi, for eksempel «bakre syniekier» i stedet for «a pupil stuck down to the lens». Vi bruker heller ikke begrepet «corneal abscess» når det er snakk om en keratitt med et lokalt infiltrat i cornea.

Noe begredelig er det også sett med norske øyne at det utmerkede Schiøtz' tonometer ikke er nevnt. Det er vel heller ikke helt korrekt at palpasjon av intraokulært trykk bare er nyttig når trykket er svært høyt, som ved trangvinkelglaukom. En sideforskjell vil ofte være mulig å kjenne for følsomme fingrer, også ved moderat forhøyet trykk.

I tillegg skriver forfatterne at pasienten kan beholde brillene på under oftalmoskopi dersom de har en større refraksjonsfeil, selv om dette kan gi større problemer med refleksjoner. Jeg tviler på at det vil bli en særlig god undersøkelse. Da ville det være bedre kort å forklare prinsippet om å legge sammen pasientens refraksjonsfeil med sin egen for å stille inn oftalmoskopet korrekt.

Det at boken er skrevet for engelske forhold gjør også at regler for førerkort, hvilke sykdommer som er meldepliktige, og adresser til synshemmedes organisasjoner vil være annerledes. Med disse forbehold mener jeg likevel at dette er en nyttig og lærerik bok med mange gode bilder og illustrerende figurer. For allmennpraktikere representerer den en mulighet til å få en oversikt over siste nytt i refraktiv kirurgi og behandling av aldersrelatert maculadegenerasjon.

Bente Haugthom

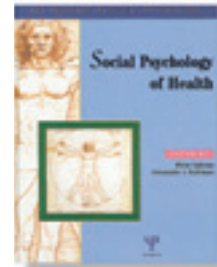
Øyeavdelingen
Ullevål universitetssykehus

Om sosialpsykologi og helse

Peter Alove, Alexander J. Rothman, red.

Social psychology of health

396 s, tab, ill. New York: Psychology Press, 2003. Pris USD 35
ISBN 1-84169-016-3

Dette er en av bøkene helseministeren og hans rådgivere kan ha lest. I forordet minnes vi om at dersom all tobakksrøyking tok slutt, ville kreftdødeligheten synke med 25 %, og dersom befolk-

ningen reduserte vekten med gjennomsnittlig 10 % gjennom kostholdsomlegging og mosjon, ville forekomsten av koronar hjertesykdom bli redusert med 20 %!

Boken er en samling artikler om sosialpsykologi. Redaktørene Alove og Rothman er professorer i psykologi ved henholdsvis Yale University og University of Minnesota. De har valgt ut 23 artikler publisert fra 1985 til 2000.

Sosialpsykologi kan defineres som den grenen av psykologien som omhandler sosial samhandling. I denne boken dreier det seg om hva som gjør at grupper av befolkningen endrer atferd som har betydning for egen helse.

Boken er inndelt i sju kapitler. Her gis noen smakebiter fra artiklene: Prochaska, DiClementi & Norcross går i artikkelen «In search of how people change» fra 1992 grundig gjennom teorier som ligger bak deres egen femtrinnsmodell for endring av atferd: precontemplation, contemplation, preparation, action, maintenance.

MacDonald og medarbeidere refererer et arbeid fra 2000 om alkoholmyopi og kondombruk hvor de finner at personer som er alkoholpåvirket, ikke nødvendigvis blir mer ukritisk i sin seksualatferd, men at de lett lar seg påvirke av hvilke budskap som til enhver tid finnes i deres umiddelbare omgivelser. Dette kan forklare hvorfor kondomautomater og oppslag om sikker sex på utesteder har stor påvirkning.

Friedman & Booth Kewley viser at det finnes karaktertrekk som beskriver en «sykdomstilbøyelig» personlighet, og at optimister blir fortere friske enn andre etter store operative inngrep. Artikkelen, en klassiker fra 1987, drøfter inngående bakenforliggende teorier som kan forklare slike sammenhenger. Boken er et nyttig oppslagsverk for den som vil vite mer om hva som påvirker menneskers valg av atferd med konsekvenser for helsen.

Tor Anvik

Universitetet i Tromsø
og
Bodø kommune